

ACHTERGRONDINFORMATIE VOOR DE LEERKRACHT

ALGEMEEN

In dit project gaan leerlingen aan de slag met het thema **'Boeren in Markelo'**. In drie lessen ontdekken ze hoe er vroeger kleinschalig en circulair geboerd werd, in contrast met moderne technieken in de melkveehouderij. Als onderdeel daarvan brengen ze een bezoek aan buurtschap Stokkum, waar ze zowel de oude es (boerderij Leferink) als een moderne melkveehouderij (boerderij Löppink) bekijken.

Aan de orde komen de volgende kernthema's:

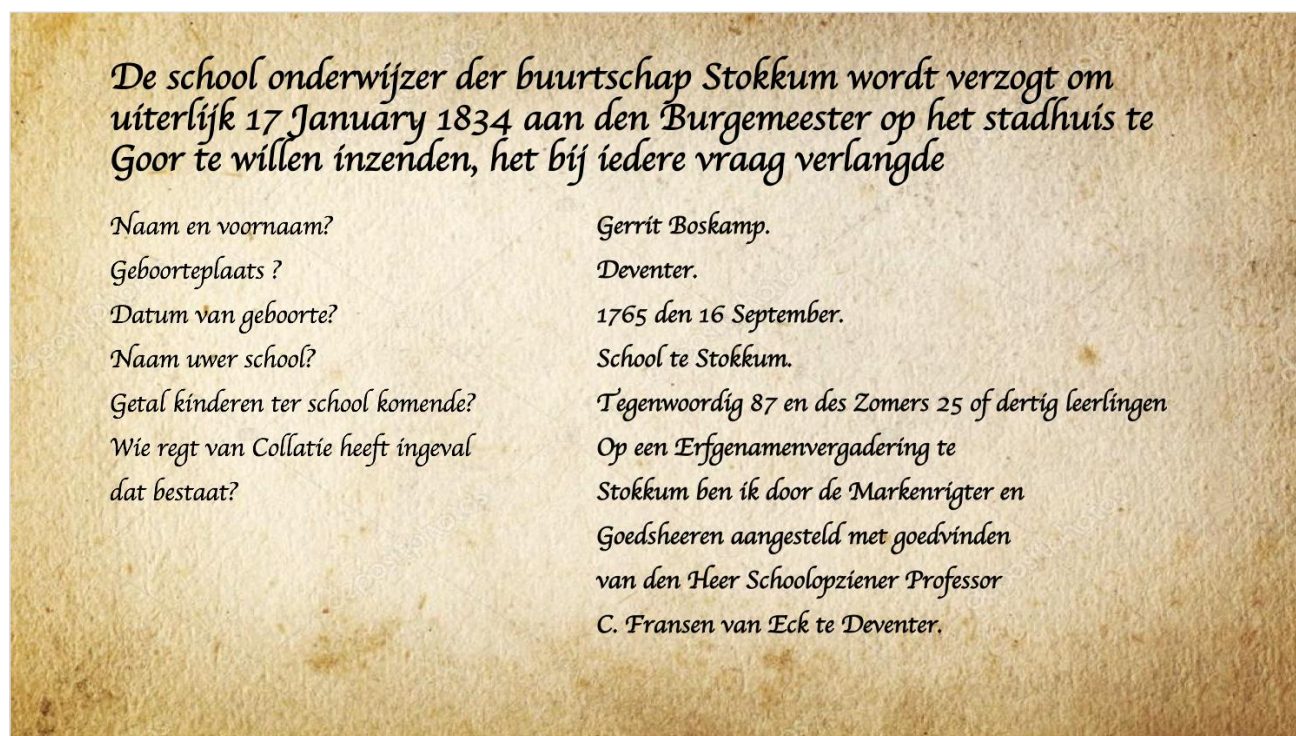
- * Ontstaan van het essenlandschap
- * Verschillen tussen het boeren vroeger en nu

Raakvlakken met andere vakken en domeinen binnen het basisonderwijs zijn bijvoorbeeld:

- Aardrijkskunde: ontstaan van het essenlandschap, werking van buurtschappen
- Geschiedenis: het boerenleven van toen en nu vergelijken
- Muzische vorming: zelf twee coupletten schrijven in aanvulling op een lied

ACHTERGRONDINFORMATIE VOOR DE LEERKRACHT

Naast aandacht voor het ontstaan van het essenlandschap willen we graag laten zien hoe de landbouw rond Markelo zich van 1830 ontwikkeld heeft van voornamelijk een zwaar lichamelijk beroep, via de mechanisatie naar de automatisering van nu. Daarbij willen we ook laten zien dat de kinderen in de vorige eeuw een belangrijke rol hierin hadden. Als basis hiervoor kan de afbeelding hieronder gebruikt worden waaruit blijkt, dat de school in Stokkum vooral 's zomers maar weinig leerlingen telde. Het betreft een deel van de aanvraag voor een nieuwe school in Stokkum. Deze afbeelding is ook als sheet 1 in de powerpoint 'Boeren in Markelo beeldmateriaal' opgenomen.

De kinderen werden dus een deel van het jaar ingezet bij de werkzaamheden op de boerderij. Hieronder een overzicht van hun werkzaamheden gedurende het jaar.

- April, hulp bij het zaaien en het poten. Vooral bij het poten van de aardappels.

- Mei, hulp bij het naar buiten brengen en hoeden van het vee, vooral jongvee.
- Juni, hulp bij het wieden, hakken, schoffelen en vooral opruimen van het onkruid.
- Juli, hulp bij het hooien. Het “anharken” van de resten hooi. Zuinigheid was toen erg belangrijk.
- Augustus, hulp bij het oogsten. Vooral het “aren lezen”, het zoeken en verzamelen van de losse korenaren die op de akkers achtergebleven waren.
- September/oktober, hulp bij het aardappels rapen, erwten en bonen plukken. Vooral het aardappelrapen bleef nog lang bestaan. De herfstvakantie is hier later uit ontstaan en werd toen “Eerpelvakantie” genoemd.
- November, de laatste dagen dat het vee buiten was, dit naar de gronden begeleiden waar nog eetbaar gewas stond. Spurrie was hiervan een voorbeeld.
(De gewone spurrie komt in het wild voor, maar werd vroeger ook veel verbouwd op arme zandgrond voor veevoer. Rond 1900 werd er in Nederland 3600 ha als stoppelgewas verbouwd, vaak na rogge)

BRONNEN

* Website heemkunde Markelo: www.dehofmarken.nl/markelo

* Knipblad melkveehouderij (bron: Ondernemen van Nature, melkveehouderij, via <http://www.hetkleinelo.nl/leerkrachten/melkveehouderij/>)

* Melodie van het lied (les 3) is die van “onder hele hoge bomen, in een groot kabouterbos” op SchoolTV: <https://schooltv.nl/video/onder-hele-hoge-bomen-liedje-uit-sesamstraat/> (liedje is te kinderachtig voor de doelgroep, maar het gaat dus om de melodie).